

Lietuvos Vyriausybė šiandien, gegužės 19 d., Tarptautiniame Teisingumo Teisme iškėlė bylą prieš Baltarusiją, siekdama Baltarusijos režimo atsakomybės už didelio masto migrantų įvežimo į Lietuvą organizavimą. Byla susijusi su valstybių įsipareigojimų pagal Jungtinių Tautų Protokolą dėl neteisėto migrantų įvežimo sausuma, jūra ir oru (toliau – Protokolas) pažeidimais.

Nuo 2021 m. Lietuva susiduria su precedento neturinčiu neteisėtų migrantų srauto iš Baltarusijos augimu. Lietuvos institucijų surinkti įrodymai patvirtina Baltarusijos režimo tiesioginį išitraukimą į migrantų srautų organizavimą: Baltarusijos valstybinės įmonės padidino skrydžių iš Artimųjų Rytų ir kitų regionų skaičių, organizavo vizų išdavimą ir apgyvendinimą atvykstantiems migrantams. Atvykus į Baltarusiją, daugelis migrantų iki Lietuvos sienos buvo lydimi Baltarusijos saugumo pajėgų ir buvo verčiami ją kirsti neteisėtai, dažnai pavojingomis ir gyvybei grėsme keliančiomis sąlygomis.

Baltarusijos pasienio tarnybos, nepaisant pakartotinių prašymų bendradarbiauti, atsisakė dirbti su Lietuvos institucijomis, siekiant sustabdyti šiuos neteisėtus sienos kirtimus. Lietuva šiuos veiksmus vertina kaip sąmoningą Baltarusijos režimo bandymą naudoti migraciją kaip politinio spaudimo priemonę prieš Lietuvą ir Europos Sąjungą, reaguojant į jų paramą Baltarusijos demokratijai ir sankcijas už žmogaus teisių pažeidimus.

Nepaisant intensyvių dvišalių derybų, ginčas dėl Protokolo pažeidimų nebuvo išspręstas. Todėl Lietuva kreipiasi į Tarptautinį Teisingumo Teismą, siekdama Baltarusijos atsakomybės pagal tarptautinę teisę už Protokolo pažeidimus. Lietuvos reikalavimai apima visišką padarytos žalos atlyginimą, įskaitant sienos statybos išlaidas, ir garantijų, kad tarptautinei teisei priešingi veiksmai nesikartos.

Lietuva nuosekliai naudojasi tarptautinės teisės suteikiamomis galimybėmis nedemokratinį režimą atsakomybei užtikrinti. Praėjusiais metais Lietuva pirmoji kreipėsi į Tarptautinį baudžiamąjį teismą su prašymu pradėti tyrimą dėl Aliksandro Lukašenkos režimo vykdomų nusikaltimų žmoniškumui: priverstinės asmenų deportacijos ir persekiojimo bei kito žiauraus elgesio, prieštaraujančio pagrindinėms tarptautinės teisės normoms. Greitu laiku Vilniuje bus atidarytas ir pradės veikti Europos Tarybos informacijos punktas Baltarusijos žmonėms.

Lietuva padavė Baltarusiją į Tarptautinį Teisingumo Teismą Hagoje
dėl Lukašenkos režimo sukeltos ir tarptautinę teisę pažeidžiančios
migrantų krizės

